

כ"ב בכסלו, התשפ"ד
05 דצמבר, 2023
מס': 8/2023

הנדון: סיווג מידע בבריאות הנפש

מסמכים ישימים:

- נוהל אבטחת מידע א-8.2 סיווג מידע – עדכון נובמבר 2023
- חוזר מנכ"ל 9/2019 "אמות מידה לניהול רשומת מטופל במערכת הבריאות"
- חוזר מנכ"ל 6/2022 "רגולציית יסוד להגנת סייבר במערכת הבריאות בישראל"

חוזר זה מחליף ומבטל את חוזר המנהל הכללי מס' 12/2015 בנושא: "העברה ושמירת מידע בתחום בריאות הנפש"

בהמשך לסימוכין ולמסמכים הישימים המצ"ב כנספחים לחוזר זה, להלן עקרונות בנושא שבנדון:

1. כללי

ב- 1.7.2015 נכנסה לתוקפה הרפורמה בבריאות הנפש והאחריות הביטוחית לתחום בריאות הנפש עברה לקופות החולים. אחת ממטרותיה העיקריות של רפורמה זו היתה התייחסות לטיפול בגוף ובנפש כמכלול אחד תוך שמירה על איכות ורצף הטיפול.

מאז הרפורמה עברו כ-8 שנים ומערך בריאות הנפש הלך והתפתח. על מנת לאפשר טיפול מיטבי במטופלים, להבטיח רצף טיפולי ולמנוע טיפול לקוי, וכחלק מתהליך הסרת הסתייגמות מתחום זה - יש לאפשר זרימה מיטבית של מידע רפואי למטופל, ובין המטפלים השונים, בין אם המטפלים נמנים על מערך ברה"ן ובין אם מחוצה לו, בהתאם לנוהג ברוב המוחלט של תחומי הרפואה.

עמדה מקצועית זו נתמכת ע"י שלל גורמים במערכת הבריאות ואף עולה בקנה אחד עם המציאות החברתית כיום, בה יותר ויותר אנשים הזקוקים לטיפול מתחום בריאות הנפש, מבקשים לראות ולהתייחס לטיפול אותו הם מקבלים כפי שמתייחסים לטיפול בכל תחום בריאות אחר, במובן של יחס החברה אליהם ואופן הטיפול וניהול מצבם הרפואי.

טרם השינוי בחוזר זה, מידע מתחום בריאות הנפש סווג על פי נוהל סיווג מידע א-8.2 כ"חסוי ביותר", ומשכך חלו הגבלות על הנגשתו בדיגיטל למטופל ועל שיתופו בין מטפלים במערכת הבריאות ובכלל זה מגבלות שאינן קיימות בתחומי טיפול אחרים.

לאור כל אלו, בחוזר זה מפורטים עדכונים שנועדו לאפשר שיתוף טוב יותר של מידע בין מטפלים והנגשה של שירותי דיגיטל למטופלים גם בתחום בריאות הנפש, הכול כפי שיפורט להלן.

2. הגדרות

- א. "מטפל": כהגדרתו בחוק זכויות החולה, התשנ"ו – 1996.
- ב. "תרשומת פסיכותרפית": המלל המלא של המפגש הפסיכותרפויטי כפי שתועד ברשומה על ידי המטפל.

3. שינוי סיווג

מידע רפואי בתחום בריאות הנפש אודות מטופל, אשר עד היום סווג בנוהל אבטחת מידע א-8.2 כ"חסוי ביותר", יסווג מעתה כ"חסוי", בדומה לרוב המידע הרפואי הפרטני המזוהה.

כאמור, שינוי הסיווג יאפשר הנגשת מידע למטופלים באזור האישי של המטופל ככל שהגורם המטפל מעמיד אזור כזה לרשות מטופליו (למשל "אזור אישי" באתר קופת חולים או במרכז רפואי), ויאפשר העברת מידע מיטבית בין מטופלים לצורך טיפול במטופל, כפי שיפורט בחוזר זה.

יחד עם זאת, יחולו מספר הגבלות ספציפיות על מידע אודות טיפול בתחום בריאות הנפש, כדלקמן:

א. תרשומת פסיכותרפית: זו עדיין תסווג כ"חסוי ביותר". הסיווג כ"חסוי ביותר" לא יחול על תמצות או איזכור של המידע הנכלל בתרשומת שמקובל לכלול במסמך אחר, כגון במסמך סיכום הטיפול הפסיכותרפי, או בסיכום אשפוז. עצם קיום המפגש הפסיכותרפי, מועדי ומספר המפגשים, לא יסווגו כ"חסוי ביותר" אלא כ"חסוי".

ב. מתן אפשרות ל-Opt out מהצגת מידע בריאות הנפש באזור האישי בדיגיטל - מתן אפשרות למטופל להחריג ולא להציג באזור האישי פריטי מידע בתחום בריאות הנפש לפי רצונו. נדגיש כי מדובר בהצגת המידע למטופל באזור האישי, ואין לכך השפעה על שיתוף מידע בין מטופלים או על הרשומה הרפואית עצמה.

ג. סיכום מידע רפואי סטנדרטי המופק שלא למטרות טיפול ("תמצית" או "תקציר" התיק הרפואי): סיכום המופק על ידי מחזיק המידע (כגון קופת חולים), או המטופל (באזור האישי ככל שקיים) לצרכים שונים שאינם טיפול במטופל (למשל סיכום המיועד לחדר כושר, השתתפות בקבוצות ספורט, מקומות עבודה ועוד) לא יכלול מידע מתחום בריאות הנפש, לרבות תרופות ואבחנות.

להלן פירוט המימוש בפועל והשינויים ביחס למצב הקיים מנקודת מבט המטופל והמטפל:

4. הנגשת מידע למטופל וביצוע פעולות על ידו בכלים דיגיטליים

הנגשה זו תיעשה בשלבים, כדלקמן:

א. שלב א': הנגשת מידע דיגיטלי למטופל, בסייגים ומתן אפשרות לבצע בכלים דיגיטליים פעולות שהמטופל יוזם.

- על מנת לשפר את ניהול הטיפול, במקומות בהם מתאפשר למטופל גישה לפעולות ומידע אודותיו באזור אישי, או בכלים דיגיטליים אחרים, תתאפשר גישה גם למידע בתחום בריאות הנפש, למעט תרשומת פסיכותרפית, וביצוע פעולות לאחר הזדהות חזקה דו שלבית. יתאפשר למטופל לבצע פעולות כגון זימון, צפיה, שינוי וביטול תורים, חידוש מרשמים, בקשת התחייבות ופניה לצוות המשרד / לצוות סיעודי / לצוות רפואי. המידע שיונגש בשלב זה לא יכלול מידע הכולל מלל חופשי מרובה, כגון סיכומי ביקור וסיכומי אשפוז.

- בעת שליחת מידע בדחיפה למטופל, מחוץ לאזור האישי (קרי, ללא הזדהות), כגון תזכורות לגבי תורים, יש לצמצם את המידע המוצג כך שיבטיח שמירה על פרטיות המטופל. נדגיש, כי צמצום המידע המוצג בשליחת מידע בדחיפה למטופל צריך להיעשות באופן דומה לגבי כלל השירותים הרפואיים, ואינו ייחודי למידע בריאות הנפש.

ב. שלב ב': תתאפשר למטופל בחירה שלא יוצג עבורו בכלים דיגיטליים (לרבות באזור האישי) מידע רפואי בתחום בריאות הנפש (opt out).

- לאחר השלמת הפיתוח הטכנולוגי הנדרש ליישום, תוצג למטופל באזור האישי, לאחר הזדהות חזקה דו שלבית, אפשרות בחירה שלא להציג (opt out), את המידע בתחום בריאות הנפש. במידת האפשר מבחינה טכנולוגית, יתאפשר למטופל לבחור הצגה חלקית ולבחור אילו סוגים של פעולות ופריטי מידע הוא מבקש להציג ואילו לא, כגון תורים, מרשמים, סיכומי ביקור, סיכומי אשפוז והפניות.
- מרגע בו קיימת למטופל האפשרות לבחור שלא להציג מידע בריאות הנפש באזור האישי עבורו (opt out), ניתן להנגיש למטופל, לפי בחירתו, באזור האישי את כלל המידע מתחום בריאות הנפש לרבות סיכומי אשפוז וסיכומי ביקור, והכל למעט תרשומת פסיכותרפית כהגדרתה בסעיף 2.ב לחזור זה.

5. גישת מטפלים למידע מתחום בריאות הנפש

לאור שינויי סיווג המידע בתחום בריאות הנפש (למעט תרשומת פסיכותרפית) ניתן לשתף מטפלים במידע מתחום בריאות הנפש לצרכי הטיפול במטופל, בהתאם למדיניות הרשאות הגישה הנהוגה בארגון וקיימת ביחס למידע רפואי אחר, ובכלל זה:

א. העברת מידע בין מטפלים בבריאות הנפש

ניתן לתת גישה לכל מידע בתחום בריאות הנפש לכל מטפל בתחום בריאות הנפש לגבי מטופליו, בהתאם למדיניות הגישה למידע ועל פי הצורך הטיפולי - שנועד למתן טיפול או לשמירה על רצף טפולי. הנחיה זו היא ללא שינוי מחזור המנכ"ל הקודם (12/2015).

ב. העברת מידע למטפלים שאינם מתחום בריאות הנפש:

ניתן לתת גישה למידע בריאות הנפש למטפלים לגבי מטופליהם, חוץ מתרשומת פסיכותרפית, וכל זאת בהתאם לצורך הטיפולי ורציפות הטיפול, לפי מדיניות ההרשאות למטפלים בארגון. העברת מידע בין מסגרות טיפול נפרדות תעשה בצורה מאובטחת על פי נוהל סיווג מידע. הנחיה זו משנה את ההנחיות לגבי העברת מידע בין מטפלים ביחס להנחיה בחזור 12/2015, הנחיות שנגזרו מהסיווג הקודם של המידע כ"חסוי ביותר", ומתאימה את ההנחיות לכללים ולמדיניות הקיימת בגישה למידע בריאות פרטני מזוהה אחר.

6. עקרונות מסירת מידע רפואי למטופל או לגורמי חוץ (שאינם מטפלים)

א. מסירת מידע רפואי למטופל, ישירות או באמצעים דיגיטליים, תיעשה לפי המקובל במסירת כל מידע רפואי אחר על ידי מטפל או מחזיק מידע רפואי, ובהתאם להוראות הדין.

- ב. מסירת מידע לגבי טיפול בתחום בריאות הנפש לכל גורם שאינו מטפל, תעשה בהתאם להוראות הדין והמקום שהדבר נעשה על סמך כתב ויתור סודיות רפואית – רק מקום שכתב הוויתור מזכיר במפורש מידע מתחום בריאות הנפש.
- ג. סיכום מידע רפואי המופק על ידי מחזיק המידע (כגון קופת חולים), או המטופל (באזור האישי ככל שקיים) לצרכים שונים שאינם טיפול במטופל (למשל סיכום המיועד לחדר כושר, השתתפות בקבוצות ספורט, מקומות עבודה ועוד) לא יכלול מידע מתחום בריאות הנפש, לרבות תרופות ואבחנות.
- ד. בדומה לכל תחומי הרפואה, הכללים החלים על הנגשת מידע וביצוע פעולות של הורים עבור ילדיהם הקטינים (למעט אם נשללה האפטרופסות), או של אפטרופוס לגבי אדם שהוא מונה לו, חלות גם כאן עבור מידע בריאות הנפש, במדרג המפורט בסעיף 6.א.

7. תחולה ויישום

- א. יישום שינוי הסיווג ברשומה הרפואית, כך שיתמוך במימוש סעיף 5 לגישת מטפלים למידע בתחום בריאות הנפש יהיה בתוך 60 ימים מפרסום החוזר.
- ב. יישום שלב א' בהנגשת מידע למטופל (סעיף 4.א.) יהיה בתוך 60 ימים מפרסום החוזר ואינו מותנה בפיתוח הנדרש ליישום שלב ב' להנגשת מידע למטופל (רכיב ה-opt out), כמפורט בסעיף 4 לחוזר זה.
- ג. יישום שלב ב' בהנגשת מידע למטופל (סעיף 4.ב.) יהיה בתוך 6 חודשים מפרסום החוזר.
- ד. ביחס לפריטי מידע הנכללים בשלב ב', יש להנגיש למטופל באזור האישי מידע היסטורי לכל הפחות ממועד כניסת החוזר לתוקף, ומידע נוסף שנוצר בטרם כניסת החוזר לתוקף בהתאם למדיניות ביחס לשאר מידע בריאות המונגש באזור האישי.
- ה. יישום החוזר בתוך הארגון – על הארגון לגבש נוהל פנים ארגוני, אשר יכלול הנחיות יישום מפורטות ביחס למשמעויות חוזר זה במערכות המידע וברשומה הרפואית בארגון, ובפרט, באילו מערכות ושדות יש לתעד מידע שנותר "חסוי ביותר" ובכלל זה תרשומת פסיכותרפית, והתחומים המפורטים בנספח א' לנוהל סיווג מידע, עקרונות לסיכום ותמצות מידע מהמפגש הפסיכותרפויטי, וכן עדכון לנוסח המידע שצריך להופיע במידע הנשלח למטופל בדחיפה ללא הזדהות. על הארגון להחיל מנגנון בקרה לגבי הגישה למידע בהמשך לשינוי מדיניות מתוקף חוזר זה.
- ו. יישום החוזר ברשת שיתוף מידע קליני – לא יבוצע יישום של החוזר ברשת שיתוף מידע קליני כל עוד לא פורסם לעניין על ידי משרד הבריאות נוהל עבודה מפורט לגבי יישום השינויים.

בכבוד רב,

משה בר סימן-טוב
המנהל הכללי

העתק: ח"כ אוריאל מנחם בוסו, שר הבריאות
324597323

אתר האינטרנט בו מפורסם חוזרי חטיבת הרפואה וחוזרי מנכ"ל